

Q. K. 427, 24

*de conferentiis et officiis dignitat. academicar.
theologicar.*

II
20

ORDINIS THEOLOGORUM
IN
ACADEMIA VITTEMBERGENSI
h. t.
DECANUS
**GOTTLIEB
VVERNSDORFIUS**
S.S. Theol. Doctor, Ejusdemque Profess. Publ.
Templi OO. SS. Præpositus, & Alumn. Saxon.
Ephorus
LECTURIS SALUTEM PLURIMAM
DICIT
EOSDEMQUE AD AUDIENDAM
ORATIONEM INAUGVRALEM
AMPLISS. THEOL. CANDIDATI
REVERENTER, ET OFFICIOSE
INVITAT.

ORDINIS THEOLOGORUM
ACADEMIAE VITTEBERGENSIS
BRIGANUS
GOTTILB
WILHELMUS
S. S. Theol. Doctor, Professor der Theol. Publ.
1841. O. C. 22. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
Ephorus
RECTORE SACR. THEOLOG. SEMINARII
DIE 17
FOSSEMATE AD ABBENDAM
ORATIONEM INAUGURALEM
AMPLISS. THEOL. CANDIDATI
KREYENITZ, ET ORATIONE

Uanti momenti res sit, habere potestatem docendi publice in Ecclesia, vel hoc uno, citra difficultatem, confici argumento potest, quod DEUS ad has partes adire quenquam sine luculento aliorum testimonio vetuit. Nam quum creandi olim essent septem Diaconi, etsi omnes, quotquot tum aderant jamdudum fidem obligaverant Christo, jubebat tamen Petrus circumspicere *ἀνδρας μαρτυρημένους*, seu honorifico aliorum testimonio commendatos *Act. VI, 3*. Paulus inter futuri Antistitis requisita refert, bono, etiam extraneorum, & non - Christianorum, testimonio gaudere *i. Tim. III, 7*. Ipse vero non parum eo se efferebat nomine, quod, collectis apud Corinthios meritis, non perinde, ut alii, commendatitiis egeret *2. Cor. III, 7*. Et Joannes Apostolus ea de causa gratulabatur Demetrio, quod bonum ei testimonium a DEO, & hominibus esset perhibitum *3. Ep. v. 13*. Denique ne testimonii necessitas in Doctore non satis appareat, Joannes Baptista hoc maxime consilio missus a DEO dicitur, ut testaretur de Christo, suoque adeo testimonio viam ei ad occupandos hominum animos communiret, *Jo. I, 6. 7. 15. 19*. Qui tamen & ipse hoc

a 2

argu-

argumento majorem sese Joanne, ipsumque DEI Filium esse ostendit, quod μαρτυρίαν haberet μετ' αὐτοῦ τῆς ἰωάννου, Patris nempe cœlestis testimonium, Jo. V, 36. Quo loco & illud notandum est, Dominum inde aliquod testimonio suo robur accersere, quod non unius, sed plurium, suffragiis niteretur. In Lege vestra scriptum est, inquit, quod duorum hominum testimonium verum est. Ego sum qui testimonium fero de meipso, & testimonium fert de me, qui misit me Pater Jo. VIII, 17. 18. Movit hoc haud dubie majores nostros, ut de instituendis honorum Academicorum gradibus cogitarent. Quid enim hi sunt aliud, quam trium pluriumve, de hujus, vel illius doctrina & meritis, vita & moribus testimonia, quibus idem ille vel Ecclesiæ, vel Reipublicæ commendatur? Voluerunt autem illos a docentibus in Academiis conferri, quod hos communes totius Ecclesiæ non modo Doctores, sed & quodammodo Gubernatores, optimus ac modestissimus quisque semper existimavit, ob juventutis confluum, qui ex omnibus nationibus, ac provinciis fieri solet ad Academias. Ceterum uti hoc pacto & doctrinæ mundities retineretur, & consensus Ecclesiarum defenditur, quod utrumque Diabolo est invisissimum, sic idem hic excitavit subinde, qui honores illos rejicerent, ac improbarent. *Carolostradius*, homo ferus, sine mente, sine ingenio, sine sensu communi, ut *Philippus* eum describit, quum anno 1522. hic loci d. III. Febr. creandi essent duo Doctores Theol. Jo. VVestermannus, & Godeschalcus Cropius, palam testabatur, nolle se deinceps quenquam renuntiare Doctorem, dicens: *Ego prudens facio impie, quod pro aliquot florenis promoveo: Et contendebat ex Matth. XXIII. neminem esse vocandum Patrem, vel Magistrum &c.* Repetit ea in *L. von der Gelassenheit* l. E. 4. *In den Hoben Schulen*, inquit, *was sucht man anders, denn Ehre von den andern; derhalben wird einer*

einer Magister, der ander Doctor, und darzu Doctor der Heil. Schrift, geben auch Gut, und Gab um die Ebr, die Christus seinen Lebrjüngern verboten hat, und wollen doch diejenigen seyn, die Christlichen Glauben lehren, und erhalten, wollen unsere Meister, und Doctores genennet seyn &c. Andr. Oslander in Prussia scurrili dicacitate honores Academicos, & ritus in iis conferendis adhiberi solitos perstrinxit, cujus verba e spurcissimo illius libello, qui *Schmeckbier* inscribitur, alio me loco memini allegasse *VVeigelius*, *Tremuli*, ac reliqua fanaticorum turba, quanto persequatur odio gradus istos honorum, ex eorundem scriptis sat liquet. Fuit etiam seculo superiori in urbe & Academia Rostochiensis *Henr. Techens*, ad D. Mariæ Ecclesiastes, qui cum de honoribus, tum ceremoniis Academicis, parum honorifice sensit. Reprehensus tamen hoc nomine a Collegis, postmodum seipsum creari Philosophiæ Magistrum petiit, tandemque, quum sacro se munere abdicasset, in patriam reversus Consulatum suscepit, ut tradit in Rostochio Evangelico Celeberr. Dn. D. Grapius pag. 378. His autem temporibus, uti fere Fanaticorum veterum deliria recoquuntur; sic inter Pietastros non desunt, qui honoribus sese Academicis insensissimos præbeant. *Langius* uterque, alter *Jo. Michael*, superiore anno a S. P. Q. Norico, loco, quem in Academia tenebat, amplissimo, merito suo, motus, in *Deduct. pro Rosenbachio*, p. 31. titulos, honoresque Academicos Theonino dente arrosit. Alter, *Jochimus* in *Longo-Barbaro suo* p. 390. post multas verborum contumelias hanc quoque effudit: Dn. N. N. S. Theol. *Licentiandus* (hoc enim titulo meritissimus Gedanensium Theologus eum cohonestat) num jam tum licentiaveris, ac licentia, qua, secundum Comicum, omnes fimus deteriores, factus sit melior, quam in *Idea mea* examine fuit, dies fortasse docebit. Ipsa veritas, uti & utriusque muneris ratio,

mibi dedit scribendi docendique publice licentiam. Cui cum Academica declaratio nihil possit addere, nihil demere, haecenus prudentiorum exempla secutus, hanc detrectavi, utpote supervacuum. Sic ille Longo-Barbarus, honores, barbariei obices, barbara quadam maledicentia perstringit. Quid vero isti licentiæ, de qua Comicus loquitur, cum potestate consequendi summos honores, (id enim Licentiæ nomine significatur,) in Academiis? Num decebat gradus sapienti consilio introductos, Regumque ac Principum auctoritate conferendos, barbaro scommate exagitare? Lutherus Noster hujusmodi voces blasphemias & sacrilegas appellavit, & narrationi de Carolo studio superius allegatæ, in Actibus Collegii nostri ad A. 1517. hæc verba subjecit: Ego testor hac mea manu, me in eodem actu affuisse: & etiam has sacrilegas voces (cape Tibi hoc Joachime!) ex ore ejus blasphemio audisse, (sed quibus tunc palam reclamare non licuit;) Ego prudens facio impie &c. Ex quibus intelligitur, quo Spiritu cæperit suam Theologiam. Mart. Luther. m. pr. A Diabolo igitur, Lutheri judicio, agitantur, quotquot improbant, & oderunt honores publicos. Supervacaneum quidem esse putat Licentiæ gradum Longo-Barbarus, quum potestatem docendi jam pridem acceperit. Sed enim Vocatio, cum testimonio, vel ad vocationem, vel de vocatione, non fuerat confundenda. Saniora tradidit Georgius Major, quum pares Osiandri furores retulurus, in Orat. Vittembergæ A. 1557. habita de hoc argumento sic disputaret: Causæ, inquit, cur hi ritus sint instituti, hæ sunt: Primum, ne omnibus pateat aditus ad Ministerium, & publicum docendi munus, sed iis tantum, quorum explorata doctrinæ & vitæ perspecta est, sicuti Timotheo a Paulo precipitur, Ministri probentur primum, deinde ministrent, οὐδέ τις κληροτομῶντες. Qualis enim barbaries esset, si homines non vocati, aut non explorati, undecunque in Ecclesia irrumperent? Quant-
tum

eum etiam periculum esset? Vult DEUS Ecclesiam coetum esse honestissime ordinatum, ut Paulus inquit: Omnia fiant decore & ordine. Est item Ecclesia ut castrorum acies ordinata. Non vult in ea esse barbaricas confusiones & ἀκαταστάσιον aut illum morem Cyclopium de quo dicitur:

ἀνσει ἔδειξ ἔδεν ἔδενός.

Secunda causa est, quod Deus vult conspici a tota Ecclesia eos, quibus testimonia dantur, ut certa sit de eorum vocatione, & ipsorum doctrinam & mores probari toti presbyterio, & iis, quibus gubernatio Ecclesiae commendata est. Tertia causa est, ut & ipsi Doctores Ecclesiae sciant suam vocationem, & habeant illustra testimonia suae vocationis, quia conscientia secum disputans de vocatione saepe duriter cruciatur, & cum hac voce reprehenditur: Currebant, & non mittebam eos &c. magno in periculo est, & meminimus, quosdam, qui in seditione Rusticana ante annos 35. non missi currebant, miserrime in desperatione periisse. His, atque item aliis, rationibus suam gradibus Academicis dignitatem asseruit olim Major, quas tanto minus improbare poterunt Sanctuli, quod ejus alioqui sententiae de bonis operibus, nec obscure, nec illibenter subscribunt. Joachimum vero Longo-Barbarum etsi eum oblatos sibi honores *letrectare* saepius potuisse subdubito, quum vix fidem inveniat, Academiam quandam honorum suorum eo usque prodigam fuisse, ut homini etiam indignissimo, obtrudere illos, irrito conatu studuerit; hactenus tamen, si vera sunt, quae jactat, Licentiam recusasse non miror, propterea, quod non solum eodem, quo *Carolostradinus*, *Osiander*, & ceteri, hujus furfuris, homines, spiritu agitur, sed etiam, ipsius Joachimi judicio, *homines sunt deteriores Licentia*. Ex ipso enim Longo-Barbaro, cum latisque in illo, & conglomeratis cavillis, calumniis, convitiis, scommatibus, aliisque verborum contumeliis, id liquet, jamdum ad tantum malitiae gradum eum ascendisse

se

se, *deterior ut fieri Licentia nulla possit.* Sed valeat cum barbaro iudicio suo Longo-barbarus. Rectius de honoribus Augustissimus Rex noster, Nutritor hujus Academiae Clementissimus, statuit, qui, quum paucis abhinc annis, Virum Maxime Reverendum, Nobilissimum, Amplissimumque, JO. CHRISTOPHORUM ERNESTI, numerosissimis per Thuringiam Ecclesiis, Inspectoris nomine præesse juberet, hoc etiam injungendum ei esse putavit, ut dignum se illis partibus, consequendo summos in Theologia honores, ostenderet. His igitur clementissimis mandatis demississime pariturus, adiit his diebus ad nostrum Collegium Ernestus, ab eoque potestatem honores illos obtinendi concedi sibi petiit. Quam quidem hoc minus ei negare potuimus, quod ejus pietas, doctrina, & integritas, jam tum temporis, quum apud Nos & disceret & doceret, innotuit. Natus autem est, ut ejus de vita, pro more, breviter, ipsius tamen Candidati verbis, exponamus, Keulæ in Comitatu Schvvarzburgico A. R. S. c1o 1o CLXII. die XI. Januarii quartoque die post, per Baptismum renatus fuit, non sine felici omine, quod prior ille *Felicitati*, posterior *Felici* in Factis sacer est. Parentes habuit non e vulgi fece, sed familia honesta. Patrem quidem, Virum Reverendum, pi-um ac eruditum, *Joannem Ernesti*, apud Holzsuranos primum, in Præfectura Eblebiensi, hinc Keulenses verbi Dei Ministrum, sedulum ac fidelem. Matrem vero *Mariam Elisabetham*, Viri Amplissimi, *Joannis Ittigii*, Commendæ Teutonicæ, Silusiæ in Comitatu Hennebergico ad- ministratoris, (quem ITTIGII, Lipsiensis Academiae, imo totius literati orbis, Ornamenta, & Lumina, cum Nostro, venerantur Avum) filiam præclare educatam. Utrumque parentem in tenera ætate, & quum vix prima pietatis fundamenta jecisset, volente Deo amisit. Quo-
rum

rūm tamen vices in se suscepit frater natus maximus
Jo. Mich. Ernesti, qui eum primo Jenam A. LXXIII.
hinc Lipsiam secum adduxit, & in scholam ad D. Tho-
mæ dedit, Rectoribus *Cramero & Thomasio*, a *Starckio*,
Leibnizio, aliis, per quinquennium, dextre, ac fideliter
instituendum. Eo elapso *Baruthinum*, in Franconia,
Gymnasium adiit, in eoque *Fickenscherō*, *Layrizio*,
aliis, ingenium ac industriam approbavit. Mox a
Fratre, jam Greuffensis Scholæ in Thuringia Re-
ctore, eo est revocatus, a quo post humaniores lite-
ras, etiam Lingvarum Orientalium, quas imprimis
callebat, cognitione imbutus fuit. Hælit igitur apud
Eum ad annum usque seculi superioris octuagesi-
mum secundum, nescius, unde aliquando in Aca-
demia victurus esset. Commodum autem, & DEO haud
dubie providente, evenit, ut a Perillustri Dn. *Krafft*
Burchardo A BODENHAUSEN, Dynasta in Brandis,
Radis, VVulferoda &c. Heroe juvandis, ornandisque
literis nato, præter expectationem suam, pingui, ac lu-
culento beneficio maclaretur. Eo igitur studiorum
subsidio instructus Anno clō Io CLXXXII. ad hanc
Nostram se contulit, in eaque hoc facilius, feliciusque
divinis humanisque literis operari cœpit, quod ad prius
illud, etiam Potentissimi *Saxonis*, & Seren. Principis
Schwartzburgici stipendium, nec non *Godofr. Nicolai* Phar-
macopolæ ac Senatoris, hac in urbe, singularis benefi-
centia accefferat. Totum vero artium ac disciplina-
rum campum emensurus audivit in Philologicis *Eck-*
steinium, & *Klepperbeinium*: in Eloquentiæ studiis, *Kirch-*
mayeruum: in Metaphysicis *Donatum*: in Pnevmaticis
Neumannum t. t. Ordini Sapientum adscriptum: in Phy-
sicis *Röschelium* & *Rüdelium*: in Moralibus *Rörensium* &

b

Rem-

Remlingium : In Mathematicis *Waltherum* : in Historia *Schurtzsteifsbium*, & *Tenzelium*, Polyhistoros Celeberrimos: in Jure Canonico, *Strickium*, Nostræ t. t. Academiæ fidus: in Theologia Homiletica *Dassodium*, & *Töpferum*: in Positiva, & Polemica *Quensedium*, *Deutschmannum*, *Meyerum*, *Lösberum*, *Waltherum*, magnos Viros, ne quid de eo addam, quod *Calovium* quoque Concionantem, & disputantem audivit. Prodiit deinceps in publicum, ducibus *M. Rbanco*, & *Cl. Tenzelio*, quem alter de *Curonia*, alter de *Bibliis Polyglottis* diatriben publice ventilaret. Lauream Philosphicam a magni nominis Viro *Mich. Walthero* adeptus, quo potestatem consequeretur privatim docendi, Præside *Cl. Schurtzsteifsbio* de *Dacia Veteri*, mox de *Veteri Excommunicationis ritu*, erudite disseruit, sic ut *Respondentis* primum, hinc *Præsidis* munia obiret. Addidit plura ingenii cultioris specimina, & nunc de *Dialogis Doctorum Vet. Ecclesia*, nunc de *Eusebio Casariensi Episcopo*, nunc de aliis, erudite ac sobrie commentatus fuit. Et ne diviniorem literarum negligens videretur, non modo de *passione ac morte Christi*, ex *Gen. III, 15*. Præside *D. Deutschmanno*, sed & de *absoluto decreto*, moderante *D. Lösbero*, publice disputavit. His ille rebus effecit, ut non ita multo post Amplissimo sapientum Collegio adscriberetur, altera de *Eusebio* disputatione, locum sibi concessum vindicaturus. Ab hoc tempore ita didicit, ut simul alios doceret, docendo autem proficeret, hoc magis, quod *Kirchmayeri*, Eloquent. P. P. & *D. Löscheri*, Ordinis nostri h. t. Senioris Venerandi, studiis, & consiliis juvabatur. Ab hoc enim posteriore in convictum, domum, Bibliothecam, admissus, nunquam sine luculento doctrinæ ac eruditionis incremento dimissus fuit. **Quin**
hoc

hoc etiam, qua est humanitate, modestia, suis in felicitatibus numerat, quod eodem tempore cum *Pippingio*, Theologo nunc per Saxoniam Summo, & Sacrorum in Aula nostra Antistite, cum tribus item *Löfcheris*, Filiis, qui jam velut totidem sidera, non familiam minus, quam Ecclesiam & rempublicam, doctrina, virtute, & meritis illustrant, quibus me quintum adjicit, notitiam & familiaritatem, in ædibus *Löfcherianis*, contraxit. Ipse quidem consuetudinis illius recordatione sic fruor, ut & multam ex ea voluptatem percipiam, & sæpius providæ Numinis bonitati gratias agam, quæ nos, quotquot tunc eramus una, studiis, animis, moribus, conjunctissimos, non pœnitendis conditionibus admovit. Noster vero, cujus virtus indies exsplendescerebat clarius, generosissimis quoque Juvenibus, in his *Ottoni Frid. de Marbiz*, & *Christiano ab Robr*, appositus est rector, quorum quidem studia sic moderatus fuit, ut & plurimum ad illos commodi redundaret, & ipse non parum laudis ex eò reportaret. Tandem anno seculi superioris *XCI. Plaviam* in ditione *Schvartzburgica*, ad obeundu Pastoris munia est vocatus, quibus quum vix anni spatio præfuisset, a Serenissimo Principe atque Domino, Domino ANTONIO GUNTHERO, Principe *Schvartzburgico* &c. constitutus est *Großbrüchter & Pastor*, hac lege, ut simul, *Keulensis*, & *Schernbergensis* diœceseos Ecclesias gubernaret. His ille partibus per XII. & quod excurrit, annos, magna integritate præfuit ac fide, usque dum ab excessu *D. Siberi*, a Potentissimo Poloniae Rege, & Electore Saxoniae, Domino ac Nutritore nostro Clementismo, ad sacerdotium in urbe *Tenstadeni* primarium, & gubernationem vicinariam

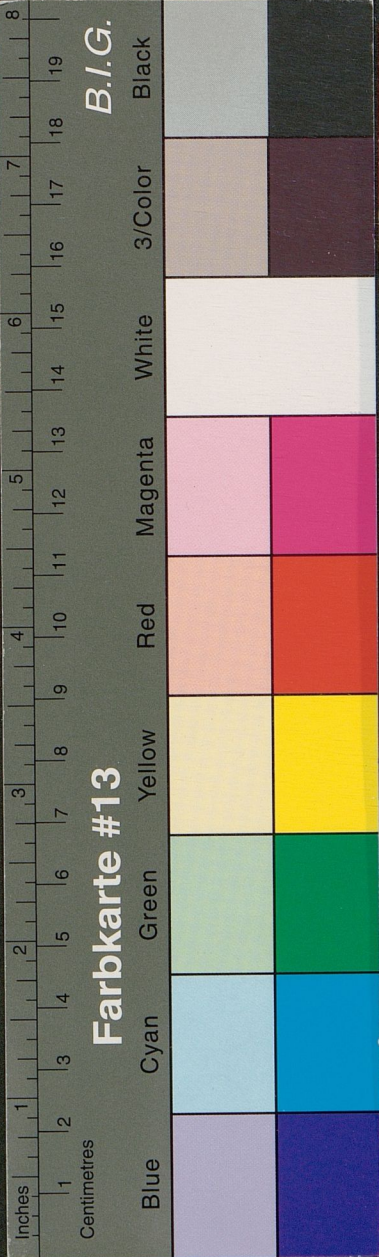
QXII: 20

X 3421249

V
D
18

Ecclesiarum, quarum propemodum sunt septuaginta numero, evocaretur. Et his quidem adhuc partibus dextre ac sapienter perfungitur. Ceterum, quo & hunc locum majori auctoritate ornaret, simulque obsequeretur mandatis ab Aula nostra acceptis, nomen suum inter Candidatos summorum in Theologia honorum apud Nos est professus. Crastino igitur die, quod felix faustumque sit, ab hora IX. Orationem inauguralem more majorum recitabit. Cui ut PRO-RECTOR Academiae Magnificus, Patres Conscripti, Doctores bonarum artium, & literarum fautores omnes, una cum studiosa juventute, frequentes auscultare dignentur, meo, ac totius Collegii Theologici, nomine reverenter, ac benevole invitantur. P.P. Dom. V. post Epiphan. A. R. S. clō 16CCX.

VITTEMBERGÆ,
LITERIS CHRISTIANI GERDESII.

Q.N. 427, 24.

*de conferendis et dignibus dignitat. academicar.
theologicis*

Hi
20

ORDINIS THEOLOGORUM
IN
ACADEMIA VITTEMBERGENSI

h. t.

DECANUS
**GOTTLIEB
VVERNSDORFIUS**

S.S. Theol. Doctor, Ejusdemque Profess. Publ.
Templi OO. SS. Praepositus, & Alumn. Saxon.
Ephorus

LECTURIS SALUTEM PLURIMAM

DICIT

EOSDEMQUE AD AUDIENDAM

ORATIONEM INAUGURALEM

AMPLISS. THEOL. CANDIDATI

REVERENTER, ET OFFICIOSE

INVITAT.

